

การบูรณาการระบบการจัดการคุณภาพการศึกษาสมัยใหม่สู่ความเป็นเลิศในอนาคตยุค 5.0
Integrating Modern Educational Quality Management Systems towards Future Trends
in the Education 5.0 Era

ประภัสสร สรวนรัมย์

Prapatsorn Saruanram

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

Deputy Director of Buriram Primary Educational Service Area Office 2, Thailand

Corresponding author Email saruanram@gmail.com

(Received: January 12, 2026; Revised: March 15, 2026; Accepted: March 18, 2026)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ใช้รูปแบบวิจัยเอกสารมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการระบบการจัดการคุณภาพการศึกษาสมัยใหม่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยเน้นการวิเคราะห์วิวัฒนาการทางการศึกษาจากยุค 1.0 จนถึงยุค Education 5.0 ที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI) เนื้อหาครอบคลุมการประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารคุณภาพแบบองค์รวม (TQM) และการใช้วงจร PDCA เพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในองค์กร พร้อมทั้งนำเสนอองค์ประกอบของระบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 7 ประการ (7 Pillars of Excellence) และแนวทางการพัฒนาครูในรูปแบบ NEO-COACH นอกจากนี้ยังสรุปทิศทางและภาพอนาคตการศึกษาไทย พ.ศ. 2573 ผ่านปัจจัยขับเคลื่อน 5 ด้าน ได้แก่ การกระจายอำนาจ ความเข้มแข็งของมาตรฐาน การหยั่งรากคุณธรรม การยกระดับสมรรถนะสากล และการพลิกพลังครู เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในการนำองค์กรสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืนในยุคเทคโนโลยีอัจฉริยะ

คำสำคัญ : การจัดการคุณภาพการศึกษา; TQM, Education 5.0; ภาพอนาคตการศึกษาไทย 2573

Abstract

This academic article aims to present an integrated approach to modern educational quality management systems amidst digital transformation. It analyzes the evolution of education from Education 1.0 to Education 5.0, driven by Artificial Intelligence (AI). The content covers the application of Total Quality Management (TQM) and the PDCA cycle to foster an organizational quality culture. It further discusses the Seven Pillars of Excellence in educational management and the NEO-COACH development model for modern teachers. Additionally, the article outlines the outlook and future trends for Thai education in 2030 (B.E. 2573) through five key drivers decentralization, strengthening standards, deep-rooted values, upgrading global competencies, and teacher empowerment. This serves as a strategic guideline for educational administrators and personnel to lead organizations toward sustainable success in the era of smart technology.

Keywords : Educational Quality Management; TQM, Education 5.0; Thailand Education Outlook 2030

1. บทนำ

ในยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านสู่การศึกษา 5.0 (Education 5.0) โลกการศึกษากำลังเผชิญกับคลื่นความเปลี่ยนแปลงที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ขั้นสูง (Generative AI) และระบบการเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนตามบุคคล (Adaptive Learning) ซึ่งมุ่งเน้นการสร้าง "พลโลก" ที่มีสมรรถนะล้ำหน้า (กุหลาบ ปุริสาร, 2567) อย่างไรก็ตาม การจะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศในอนาคตท่ามกลางความผันผวนนี้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงการจัดการเทคโนโลยีที่ทันสมัยเท่านั้น แต่หัวใจสำคัญคือการมีระบบการจัดการคุณภาพที่เข้มแข็งและยืดหยุ่นเพียงพอที่จะรองรับนวัตกรรมเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากแนวคิดการบริหารจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management TQM) ซึ่งมีรากฐานมาจากแนวคิดของปรมาจารย์ด้านคุณภาพอย่าง Deming และ Juran ที่เน้น "การทำสิ่งที่ถูกต้องตั้งแต่ครั้งแรกและในทุก ๆ ครั้ง" (พงกะพรรณ คะกลมทอง, ม.ป.ป.) ได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับมาตรฐานสถานศึกษา TQM ไม่ใช่เพียงแค่เครื่องมือในการตรวจสอบ แต่คือปรัชญาการบริหารที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง (มินตรา จันทรเสถียร และคณะ, ม.ป.ป.) การบูรณาการ TQM เข้ากับบริบทการศึกษาสมัยใหม่ยุค 5.0 จึงต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สามารถโน้มน้าวใจและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (อดิพล เปียทอง, 2559) พร้อมทั้งใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัยเป็นฐานในการตัดสินใจและปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง

ความท้าทายประการสำคัญของสถานศึกษาคือ "จะอย่างไรให้คุณภาพการศึกษายังคงอยู่และพัฒนาขึ้นท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้?" คำตอบอยู่ที่การสร้าง "ระบบการจัดการคุณภาพการศึกษาสมัยใหม่" ซึ่ง กุหลาบ ปุริสาร (2567) ได้ชี้ให้เห็นว่าเป็นหัวใจหลักในการสร้างกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การจัดการคุณภาพในมิตินี้ไม่ใช่เพียงการทำตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ตายตัว แต่คือการสร้างระบบที่สามารถ "ปรับตัวและรับมือ" (Resilience & Adaptability) ต่อสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้อย่างเป็นระบบ

บทความฉบับนี้จึงมุ่งวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการบูรณาการระบบการจัดการคุณภาพการศึกษาสมัยใหม่สู่ความเป็นเลิศในอนาคตยุค 5.0 โดยการผสมผสานหลักการบริหารคุณภาพแบบองค์รวมเข้ากับเทคโนโลยีการศึกษายุคใหม่ เพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และสร้างความยั่งยืนให้แก่สถานศึกษาไทยในระดับสากลสืบต่อไป โดยเฉพาะการนำแนวทางแบบ NEO-COACH มาปรับใช้กับครูยุคใหม่ เพื่อยกระดับสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน และมั่นใจได้ว่าเยาวชนไทยจะเติบโตขึ้นเป็น "พลโลก" ที่มีทั้งทักษะดิจิทัล สมรรถนะที่สูง และคุณธรรมที่ยั่งยืน พร้อมเผชิญหน้ากับภาพอนาคตในปี พ.ศ. 2573 และปีต่อๆ ไปได้อย่างมีคุณภาพ

2. วิวัฒนาการและบริบทการศึกษาจาก 1.0 ถึง 5.0

การจัดการศึกษาในระดับสากลมีการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการก้าวเข้ามาของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการแบ่งยุคสมัยทางการศึกษา ดังนี้ (Sanjay Chakraborty, 2024)

1. Education 1.0 ยุคการเรียนรู้แบบดั้งเดิม (Teacher-Centered) เป็นยุคก่อนช่วงปี ค.ศ. 1990 ที่เน้น "ครูเป็นศูนย์กลาง" การเรียนการสอนเกิดขึ้นในห้องเรียนแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) โดยใช้กระดานดำและตำราเรียนเป็นหลัก ครูทำหน้าที่เป็นผู้ส่งมอบความรู้เพียงฝ่ายเดียว (Lecturing) การวัดผลเป็นแบบมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด และยังไม่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้

2. Education 2.0 ยุคเริ่มต้นของอินเทอร์เน็ต (Internet-Based Learning) ในช่วงทศวรรษที่ 1990 - 2000 เริ่มมีการนำคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตพื้นฐานเข้ามาใช้ในสถานศึกษา เกิดแนวคิด "การเรียนรู้แบบร่วมมือ" (Collaborative Learning) ผู้เรียนเริ่มเข้าถึงแหล่งข้อมูลออนไลน์เบื้องต้นได้ ทำให้บทบาทของครูเริ่มเปลี่ยนจากผู้สอนเพียงคนเดียว มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเบื้องต้น

3. Education 3.0 ยุคการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning & Personalized Learning) ระหว่างปี 2000 - 2010 เป็นยุคทองของ E-learning และซอฟต์แวร์ทางการศึกษา ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียและแพลตฟอร์มออนไลน์ได้ด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้เริ่มมีความเป็น "ส่วนตัว" (Personalized) มากขึ้น ผู้เรียนสามารถเลือกสืบค้นความรู้ตามความสนใจ และเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ในเครือข่ายสังคมออนไลน์

4. Education 4.0 ยุคแห่งนวัตกรรมและการเรียนรู้เสมือนจริง (Innovation & VR) ในช่วงปี 2010 - 2020 เน้นการนำนวัตกรรมขั้นสูงมาใช้ เช่น ระบบการเรียนรู้ที่ปรับตัวตามความสามารถของผู้เรียน (Adaptive Learning) เทคโนโลยีความจริงเสมือน (Virtual Reality VR) และความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality AR) เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เสมือนจริงและไร้พรมแดน และ

5. Education 5.0 ยุคปัญญาประดิษฐ์และมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Smart Teaching & Learning) คือยุคปัจจุบันและอนาคต (2024 เป็นต้นไป) ที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างมนุษย์และ AI อย่างชาญฉลาด มีการใช้เครื่องมืออย่าง GenAI, ChatGPT และ Large Language Models (LLM) เข้ามาเป็น "เพื่อนคู่คิด" (Co-pilot) ในการเรียนรู้ บทบาทของครูจะเปลี่ยนไปเป็น NEO-COACH อย่างเต็มรูปแบบ โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ AI ยังมาทดแทนมนุษย์ไม่ได้

สามารถสรุปเป็นภาพที่ 1 แสดงวิวัฒนาการและบริบทการศึกษาจาก 1.0 ถึง 5.0 ดังภาพต่อไปนี้

TABLE I: Transition from Education 1.0 to Education 5.0 in the context of AI

Education Phase	Year	Characteristics	Role of AI
Education 1.0	Before 1990s	Teacher centered board learning, Standardized testing and minimal technology use	Absence of AI
Education 2.0	1990s-2000s	Introduction of classical machines and Internet, Collaborative learning, basic online resources	Basic digital tools, no AI
Education 3.0	2000s-2010s	Personalized learning paths, Hybrid learning (in-person + online), Increased use of educational software	Early AI applications for customization
Education 4.0	2010s-2020s	Adaptive machine learning, Real-time data analytics, Experiential learning (Virtual reality, simulations)	Advanced AI for real-time adaptation and analytics
Education 5.0	2020s-Present	Smart teaching and learning, Life-long, inclusive, and accessible education, AI-driven autonomous learning platforms	AI deeply integrated into personalized learning, generative learning, large language model (LLM), explainable AI

ภาพที่ 1 วิวัฒนาการและบริบทการศึกษาจาก 1.0 ถึง 5.0

(ที่มา : Sanjay Chakraborty, 2024)

3. ความหมายของการจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM)

มีนักวิชาการไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของการจัดการคุณภาพโดยรวม ดังนี้

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2553) กล่าวว่า การจัดการคุณภาพโดยรวม คือ ปรัชญาและเทคนิคการบริหารจัดการที่เน้นความต้องการของลูกค้าและคุณภาพเป็นศูนย์กลาง โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง

สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น (2554) กล่าวว่า การจัดการคุณภาพโดยรวม คือระบบบริหารจัดการในทุกกระบวนการที่เน้นคุณภาพ มีนโยบายชัดเจน และบูรณาการความพอใจของผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

Feigenbaum (1987) เสนอแนวคิดการควบคุมคุณภาพโดยรวม (TQC) ที่มุ่งเน้นปัจจัย 9 ประการ (9 M's) เพื่อสร้างคุณภาพในการผลิตสินค้าและบริการ

Hradesky (1995) กล่าวว่า การจัดการคุณภาพโดยรวม เป็นปรัชญา ชุดเครื่องมือ และกระบวนการที่มุ่งเน้นให้บุคลากรพึงพอใจและมีการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

Evans & Lindsay (2008) สรุปใจความสำคัญ 3 ประการของการจัดการคุณภาพโดยรวม คือ การมุ่งเน้นลูกค้า การมีส่วนร่วมทำงานเป็นทีม และการมุ่งเน้นที่กระบวนการเพื่อการเรียนรู้ในองค์กร

สรุปได้ว่า การจัดการคุณภาพโดยรวม หมายถึง ระบบหรือปรัชญาการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นความต้องการของลูกค้าและคุณภาพเป็นศูนย์กลาง โดยอาศัยความร่วมมือและแรงกายแรงใจของบุคลากรทุกคนในองค์กรเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการวางแผนกลยุทธ์และนโยบายที่ชัดเจนเพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ผู้รับบริการ อันจะนำไปสู่การสร้างคุณค่าที่ยั่งยืนให้แก่ทั้งองค์กรและสังคมโดยรวม

4. แนวคิดการบริหารคุณภาพแบบองค์รวม (Total Quality Management TQM)

การบริหารคุณภาพแบบองค์รวม หรือ TQM ในบริบทของการศึกษาศูนย์ใหม่ ไม่ได้เป็นเพียงเทคนิคการบริหารจัดการ แต่เป็น "ปรัชญาและวัฒนธรรมองค์กร" ที่มุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการบูรณาการความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการพื้นฐานของ TQM

การจัดการคุณภาพแบบองค์รวม (Total Quality Management: TQM) หมายถึง แนวคิดการจัดการโดยรวมที่มุ่งเน้นการปรับปรุงทุกหน้าที่งานในองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Kaynak, 2003) เริ่มใช้เป็นที่แรกในประเทศญี่ปุ่นในการจัดการการผลิต ต่อมาได้รับการยอมรับไปทั่วโลกและแพร่ขยายสู่การจัดการธุรกิจบริการ โดยการจัดการคุณภาพแบบองค์รวมคือการผสมผสานหลักการ แนวคิดเทคนิคและกระบวนการปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้เกิดการมุ่งเน้นผู้รับบริการ เพื่อบรรลุคุณภาพในระดับสากล ปัจจุบันการจัดการคุณภาพแบบองค์รวมยังไม่มีรูปแบบตายตัว และถือเป็นศาสตร์ที่ยังต้องศึกษาวิจัยกันต่อไป (Dahlgard et al., 1998)

การจัดการคุณภาพแบบองค์รวมถือเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและผลประกอบการ องค์กรจำเป็นต้องจัดการ 2 องค์ประกอบหลัก (Vouzaz and Psychogios, 2007) ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านนุ่ม (Soft) ได้แก่ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร เช่น แนวคิดการจัดการ นโยบายการบริหาร ความเป็นผู้นำ การมุ่งเน้นลูกค้าเป็นศูนย์กลาง เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านแข็ง (Hard) ได้แก่ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือ เทคนิค และเทคโนโลยี เช่น การจัดการกระบวนการผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ รายงานด้านคุณภาพ เป็นต้น

2. วงจรคุณภาพ (PDCA Cycle) ในการจัดการเรียนรู้

ในระบบ TQM ของสถานศึกษาสมัยใหม่ วงจร PDCA จะถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างเข้มข้น ได้แก่

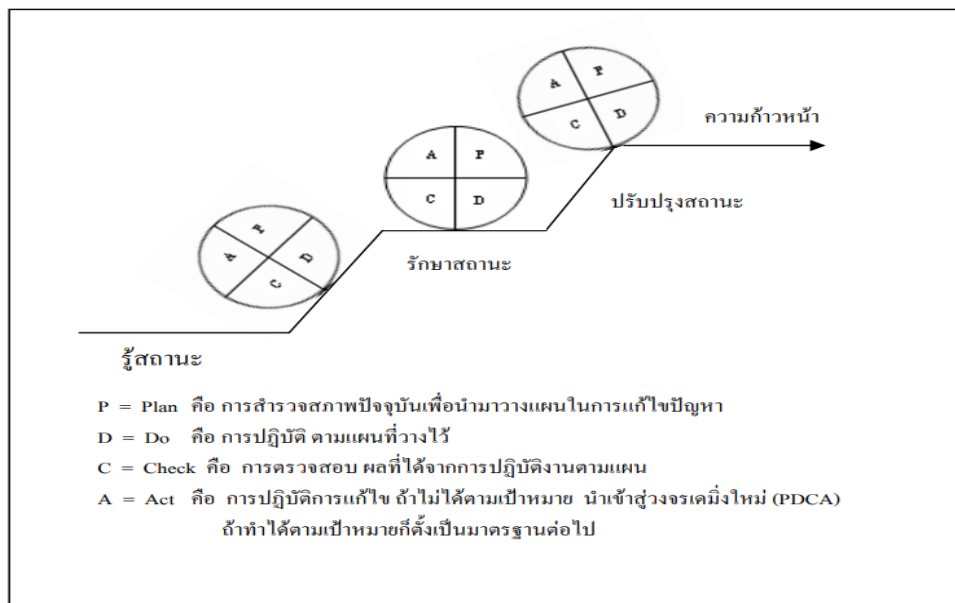
2.1 P (Plan) การวางแผนการสอนและแผนยุทธศาสตร์สถานศึกษาโดยอ้างอิงจากข้อมูลสมรรถนะผู้เรียน

2.2 D (Do) การนำแผนไปปฏิบัติจริง เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการใช้เทคโนโลยี Education 5.0

2.3 C (Check) การวัดและประเมินผล ไม่ใช่เพียงคะแนนสอบ แต่รวมถึงการประเมินตามสภาพจริง และการใช้ระบบดัชนีชี้วัด (KPI)

2.4 A (Act) การนำผลจากการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของปัญหา และปรับปรุงแผนงานในรอบถัดไป

สามารถแสดงการประยุกต์ใช้ TQM ร่วมกับวงจร PDCA ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการประยุกต์ใช้ TQM ร่วมกับวงจร PDCA

ที่มา : Deming, 1986 อ้างถึงใน สุนทร (2542)

6. องค์ประกอบของระบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ (7 Pillars of Excellence)

การก้าวไปสู่การเป็นสถานศึกษาชั้นนำในยุคดิจิทัล 5.0 ไม่ใช่เพียงการปรับปรุงส่วนใดส่วนหนึ่ง แต่เป็นการวางรากฐานการบริหารที่แข็งแกร่งและสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ทั้ง 7 ด้านนี้เปรียบเสมือนเฟืองที่ต้องขับเคลื่อนไปพร้อมกัน เพื่อเปลี่ยนผ่านจากสถานศึกษาแบบดั้งเดิมสู่ "องค์กรแห่งความเป็นเลิศ" ที่มีความคล่องตัว (Agility) และสามารถส่งมอบคุณค่าให้แก่ผู้เรียนได้อย่างยั่งยืนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนี้ (อารีย์ วีระเจริญ, 2564)

1. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ในบริบทของยุค 5.0 ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี (Digital Leadership) เพื่อสนับสนุนการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษา

2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) คือการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาผ่านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่ตอบโจทย์ความต้องการในอนาคต แผนกลยุทธ์ต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามพลวัตของการศึกษาในอนาคต (พ.ศ. 2573) และสอดคล้องกับมาตรฐานระดับสากล

3. ด้านการบริหารจัดการ (Management) เน้นการจัดโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานที่เป็นระบบ โดยใช้ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) และวงจรคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ใช้ มีการใช้ระบบสารสนเทศ (Data-driven Management) และตัวชี้วัดผลงานหลัก (KPIs) เพื่อกำกับติดตามการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและโปร่งใส

4. ด้านการพัฒนาบุคลากร (Staff Development) มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อปรับบทบาทจากผู้สอนมาเป็น "NEO-COACH" ที่มีความเชี่ยวชาญทั้งในเนื้อหาวิชาและทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการจัดการเรียนรู้

5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Management) คือหัวใจของการพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้รายบุคคล (Personalized Learning) ที่ตอบสนองความถนัดของนักเรียนแต่ละคน มีการใช้สื่อ นวัตกรรม และแพลตฟอร์มดิจิทัลสมัยใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่จำเป็นและคุณลักษณะการเป็น "พลโลก"

6. ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง (Student & Stakeholder Focus) เป็นการบริหารจัดการที่ยึดเอาความต้องการของผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Customer Focus) สถานศึกษาต้องมีระบบรับฟังความคิดเห็น และสร้างความพึงพอใจ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้ตรงใจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชน

7. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ (Partnership Development) การมุ่งสู่ความเป็นเลิศไม่สามารถทำได้โดยลำพัง แต่ต้องสร้างพลังร่วม (Synergy) กับเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และสถานศึกษาอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อระดมทรัพยากรและแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมทางการศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อสร้างพลเมืองดิจิทัลด้วยรูปแบบ NEO-COACH

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในยุคดิจิทัลมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูจาก "ผู้ถ่ายทอดความรู้" (Instructor) สู่การเป็น "ผู้ชี้แนะและผู้อำนวยความสะดวก" (NEO-COACH) เพื่อปลูกฝังสมรรถนะการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดี (Digital Citizenship) ให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และมีจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพและสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างยั่งยืน โดยมีโครงสร้างสำคัญดังนี้ (วรพล ศรีเทพ และนรินทร์ วัฒนปัญญา, 2567)

1. หลักการพื้นฐาน (3 หลักการ)

1. การเรียนรู้เชิงรุกและการมีส่วนร่วม (Active Learning and Engagement) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทหลักในกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจและศักยภาพรายบุคคล เช่น การทำโครงงานและการแก้ไขปัญหาจริง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา (Mentor)

2. การพัฒนาทักษะดิจิทัลและการตัดสินใจ (Digital Skills and Decision Making) บ่มเพาะทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัลควบคู่ไปกับการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของจริยธรรมดิจิทัล

3. การเชื่อมโยงกับบริบทจริง (Real-world Connection) ออกแบบการเรียนรู้ที่สะท้อนสถานการณ์และปัญหาในโลกปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริงและอาชีพในอนาคต

2. องค์ประกอบสำคัญ (4 องค์ประกอบ)

1. การออกแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Activity Design) จัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น การค้นคว้าอิสระหรือการทำงานกลุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการและศักยภาพที่แตกต่างกันของผู้เรียน
2. การบูรณาการเทคโนโลยี (Technological Integration) นำแอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มออนไลน์ และแหล่งข้อมูลดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเข้าถึงความรู้ที่รวดเร็วและทันสมัย
3. การคิดวิเคราะห์และจริยธรรมในการตัดสินใจ (Analytical and Ethical Decision-Making Skills) เน้นการสอนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้เทคโนโลยี
4. การประเมินผลเชิงประจักษ์และองค์รวม (Holistic Assessment) ประเมินครอบคลุมทั้งกระบวนการทำงาน พัฒนาการของทักษะ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง แทนการใช้คะแนนสอบเพียงอย่างเดียว

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ (8 ขั้นตอน)

1. N - Navigate (นำทาง) กำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน
2. E - Explore (สำรวจ) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสืบค้นและสำรวจข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่หลากหลาย
3. O - Organize (จัดระบบ) จัดหมวดหมู่ข้อมูล วางโครงสร้างการทำงาน และแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างเป็นระบบ
4. C - Collaborate (ร่วมมือ) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำงานเป็นทีม และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม
5. O - Operate (ปฏิบัติการ) ลงมือปฏิบัติงานจริงตามแนวคิดและแผนที่วางไว้ โดยครูคอยให้คำชี้แนะ
6. A - Assess (ประเมินผล) ตรวจสอบความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด
7. C - Critique (วิพากษ์) สะท้อนคิดและให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาผลงาน
8. H - Hone (ขัดเกลา) ปรับปรุงทักษะและผลงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และยั่งยืนในระยะยาว

8. ทิศทางและภาพอนาคตการศึกษาไทย พ.ศ. 2573

การขับเคลื่อนการศึกษาไทยให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุค Education 5.0 จำเป็นต้องอาศัยการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะสูงและมีคุณธรรม โดยภาพอนาคตที่พึงประสงค์ในปี พ.ศ. 2573 สามารถถ่ายทอดผ่านปัจจัยหลัก 5 ประการ ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

ภาพอนาคตที่ 1 **กระจายอำนาจ**ระบบบริหารการศึกษาสู่ท้องถิ่นแบบประสานพลังด้วยความร่วมมือร่วมใจ ร่วมรับผิดชอบ โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล มีการกำหนดนโยบาย ที่มีมาตรฐาน/ตัวชี้วัดกำกับชัดเจน และมีความยืดหยุ่นตามบริบทท้องถิ่น

ภาพอนาคตที่ 2 **แกร่ง** หลักการพื้นฐานการจัดการศึกษาที่แข็งแกร่งด้วยการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ยึดคุณภาพมาตรฐานระดับสากล ตามแนวคิดการจัด การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีระบบ และกลไกเพื่อพัฒนาการวัดและการประเมินผลเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาแบบก้าวกระโดด

ภาพอนาคตที่ 3 **ยั่งยืน** ให้การศึกษาปฐมวัยเป็นปัจจัย ในการสร้างพื้นฐานของชีวิตที่แข็งแกร่ง และเป็นราก ลึกสำหรับการเติบโตของประเทศอย่างมั่นคง

ภาพอนาคตที่ 4 **ยกระดับ**คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึง เท่าเทียม สามารถร่วมมือ และแข่งขันได้ใน ระดับสากล

ภาพอนาคตที่ 5 พลิกพลังของวิชาชีพครูด้วยการยกระดับ มาตรฐานวิชาชีพให้เป็นวิชาชีพชั้นยอด มีความมั่นคงและยั่งยืน เป็นวิชาชีพขั้นสูงที่สังคม ให้การยอมรับและเชื่อถือ

9. แนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สามารถใช้เป็นกรอบแนวทาง (Framework) ในการวางแผนกลยุทธ์และตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-driven Decision Making) เพื่อยกระดับสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล โดยอาศัยองค์ประกอบความเป็นเลิศ 7 ประการ และการเตรียมความพร้อมสู่ภาพอนาคตการศึกษาไทย พ.ศ. 2573

2. สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับบทบาทสู่การเป็น NEO-COACH ซึ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 8 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาทักษะพลเมืองดิจิทัลให้แก่ผู้เรียน และลดภาระงานที่ไม่จำเป็นด้วยการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI)

3. สำหรับสถานศึกษา สามารถช่วยในการสร้าง "วัฒนธรรมคุณภาพ" (Quality Culture) ผ่านวงจร PDCA และระบบ TQM ทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการทำงาน และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน

4. สำหรับผู้เรียนจะได้รับการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความแตกต่างรายบุคคล (Personalized Learning) มีทักษะการคิดวิเคราะห์ และมีสมรรถนะที่พร้อมสำหรับการแข่งขันในระดับโลกควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมที่ยั่งยืน

10. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การจัดการคุณภาพศึกษายุคใหม่ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของเอกสารหรือการประเมิน แต่คือการสร้าง "วัฒนธรรมคุณภาพ" ที่ฝังลึกในทุกกระบวนการทำงาน การนำแนวคิด TQM มาบูรณาการกับเทคโนโลยีในยุค Education 5.0 จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีความพร้อม ทั้งด้านทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ทักษะทางสังคม (Soft Skills) และความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) เพื่อนำพาประเทศชาติสู่ความมั่นคงและยั่งยืนในอนาคตต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

กุหลาบ ปุริสาร. (2567). *บริบทและแนวโน้มการจัดการการศึกษาในอนาคต*. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์. [เอกสารประกอบการสอน].

กุหลาบ ปุริสาร. (2567). *ระบบการจัดการคุณภาพการศึกษายุคใหม่*. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์. [เอกสารประกอบการสอน].

พงกะพรรณ คะกลมทอง. (ม.ป.ป.). *TQM: Total Quality Management การประกันคุณภาพทั่วทั้งองค์กร*. [เอกสารประกอบการสอน].

มินตรา จันทรเสถียร, เพียงฟ้า ยวงแก้ว, และสุพรรณิ อึ้งปัญเสถียร. (ม.ป.ป.). *การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management)*. [บทความวิชาการ].

วรพล ศรีเทพ และนรินทร์ วัฒนปัญญา. (2567). กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูยุคใหม่ตามแนวคิดพลเมืองดิจิทัล: ภัยแล้งสู่การเตรียมความพร้อมสำหรับโลกอนาคต. *วารสารพัฒนศาสตร์*, 7(2), 22-45. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/gvc-tu/article/view/272401>

วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2553). *TQM : คู่มือพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

- สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น). (2554). *เส้นทางสู่ TQM และรางวัลคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สุนทร พูนพิพัฒน์. (2542). รูปแบบและการประยุกต์ใช้ TQM สำหรับสถานศึกษา. *For Quality*,/ (มีนาคม – เมษายน) : หน้า 132 -135.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานการวิจัยเรื่อง แนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- อดิพล เปี้ยทอง. (2559). TQM กับการบริหารสถานศึกษาเอกชน. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(1), 242-251.
- อารีย์ วีระเจริญ. (2566). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2*. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2.
- Chakraborty, S. (2024). Evolution of Education 1.0 to Education 5.0 in the context of AI. In Dahlgard J.J., et al. (1998). *Quality Management Practices: A Comparative Study between East and West*. International Journal of Quality and Reliability Management. Vol. 15. No. 8-9. 812-826.
- Evans, J. R., & Lindsay, W. M. (2008). *The Management and Control of Quality* (7th ed.). Cincinnati, OH: South-Western.
- Feigenbaum, A. V. (1987). *Total Quality Control*. New York: McGraw-Hill.
- Hradesky, J. L. (1995). *Total Quality Management Handbook*. New York: McGraw-Hill.
- Kaynak, H. (2003). The relationship between total quality management practices and their effects on firm performance. *Journal of operations management*. Vol. 21. No. 4. 405-435
- Vouzas, F. and Psychogios, A.G. 2007. Assessing managers' awareness of TQM. *The TQM Magazine*. Vol. 19. No. 1. 62-75